

WERK

IN UITVOERING

Verstuiving in het Midden Herenduin

Foto 1. De shovelschep verwijdert de topplaat, zodat het duin weer kan stuiven (november 1991; foto: P.G.M. Hulzink).

In diverse duingebieden treden vernieuwingsprocessen op. Dit is ook het geval in het gebied Midden Herenduin in bezit van Natuurmonumenten, onderdeel van Duin en Kruidberg (875 ha), gelegen ten zuiden van IJmuiden.

Gevarieerde laagblijvende droge duingraslanden zijn veranderd in ruigbegroeide graslanden waarin Duinriet de boventoon voert. Ook struiken met Duindoorn en Liguster hebben zich in de afgelopen 10 jaar sterk uitgebreid. Dit wordt grotendeels toegeschreven aan eutrofiëring als gevolg van atmosferische depositie.

Recent is in het kader van de vaststelling van het beheersplan voor het Midden Herenduin geconstateerd dat bij een autonome natuurlijke ontwikkeling veel karakteristieke waarden verloren zullen gaan. Gekozen is dan ook voor een beheer dat is gericht op handhaving danwel herstel van een open tot half-open duinlandschap in het Midden Herenduin. Er zal zoveel als mogelijk is gebruik worden gemaakt van natuurlijke processen. De twee belangrijkste beheersmaatregelen voor de droge duinen zijn:

- integrale begrazing en
- het stimuleren van secundaire verstuiving.

De integrale begrazing is in twee fasen ingevoerd. Het eerste deel van ca 150 ha ligt in het meest westelijk duin-

gebied tegen de zeereep aan, waar sinds voorjaar 1990 jaar rond begrazing door Shetlandpony's plaatsvindt. Inmiddels is de begrazingsoppervlakte uitgebreid tot ca 550 ha.

De tweede maatregel, het stimuleren van verstuiving, vindt plaats binnen het begraasde gebied en wordt als een experimentele beheersmaatregel gezien. Verstuiving zorgt voor verjonging van het duinlandschap: er ontstaan weer pionierstadia, waarna de successie in gang wordt gezet. Kleinschalige verspreid ge-

legen verstuivingen kunnen dan ook de variatie van levensgemeenschappen sterk vergroten. Het stimuleren van deze secundaire verstuiving is aangemerkt als een referentieproject in het kader van de regeling Effect Gerichte Maatregelen tegen verzuring en eutrofiëring. De voorbereiding, begeleiding van de uitvoering en monitoring zijn in handen van deskundigen onder leiding van prof. P. Jungerius (Universiteit van Amsterdam).

Middels vergelijkend onderzoek van luchtfoto's zijn nog actieve en recent vastgelegde stuifkuilen getraceerd. Deze plaatsen zijn aangemerkt als plekken waar verstuiving weer een kans kan krijgen. In november 1991 is met behulp van een shovel de topplaat verwijderd (foto 1). De vrijgekomen grond is in de nabijheid verwerkt. Er zijn 13 kuilen bewerkt, waarbij gestreefd is naar variatie in ligging ten opzichte van de overheersende windrichting, vorm, afmetingen en diepte van de kuilen. De kosten bedroegen ca f 15.000,- (90 % subsidie Min. LNV). De helft ervan zijn feitelijke uitvoeringskosten.

Diverse kuilen zijn in de winter 91/92 flink uitgestoven (foto 2). Er zijn grote zandwaaiers zichtbaar aan de lijzijden van enkele kuilen. Of de kuilen zich kunnen handhaven danwel uitbreiden en of er wellicht nieuwe kuilen spontaan ontstaan zal de komende jaren duidelijk worden.

P.G.M. Hulzink
Districtsbeheerder N.-Holland
Natuurmonumenten

Foto 2. Enkele stuifkuilen vijf maanden na aanleg (april 1992; foto: Nelleke Woortman).